

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu za sklep Evropskega parlamenta in Sveta o izvedbi podpornega programa evropskemu avdiovizualnemu sektorju (MEDIA 2007)

COM(2004) 470 final — 2004/0151 (COD)

(2005/C 255/07)

Svet je 9. septembra 2004 sklenil, da v skladu s členoma 157 (3) in 150(4) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Predlog za sklep Evropskega parlamenta in Sveta o izvedbi podpornega programa evropskemu avdiovizualnemu sektorju (MEDIA 2007)*

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 21. marca 2005. Poročevalec je bil g. J. PEGADO LIZ.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 416. plenarnem zasedanju 6. in 7. aprila 2005 (seja z dne 6. aprila 2005) s 133 glasovi za in 7 vzdržanimi glasovi.

1. Uvod: povzetek predloga

1.1 Komisija namerava s tem predlogom (COM(2004) 470 final z dne 14. 7. 2004) nadaljevati s programoma MEDIA Plus ⁽¹⁾ in MEDIA — Programi usposabljanja ⁽²⁾, ob upoštevanju rezultatov njenega vmesnega ocenjevanja v povezavi s pripravljanim ukrepom „Avdiovizualno i2i: rast in avdiovizualno“ ⁽³⁾, rezultatov široke javne razprave, ki je potekala od maja do avgusta 2003, in analize vpliva iz julija 2004, ki vsebuje predhodno oceno ⁽⁴⁾.

1.2 Po mnenju Komisije je avdiovizualni sektor temeljni kamen evropskega državljanstva in kulture ter lahko igra glavno vlogo pri izgradnji evropske kulturne identitete, pri čemer pa Komisija upošteva dejstvo, da je ta sektor razdrobljen, kar sicer pomembno prispeva h kulturni raznolikosti, hkrati pa preprečuje evropski avdiovizualni industriji, da bi postala zares konkurenčna neevropski produkciji, bodisi na notranjem trgu Unije bodisi na nivoju svetovne trgovine.

1.3 Komisija želi s programom MEDIA 2007 prispevati k spodbujanju zasebnih naložb v avdiovizualni sektor, da bi tovrstnim podjetjem, zlasti majhnim in srednje velikim, omogočili izboljšanje njihove konkurenčnosti in finančne stabilnosti s pomočjo izkušenj, pridobljenih iz prejšnjih programov.

1.4 Zaradi spodbujanja sinergij in odpravljanja birokratskega podvajanja in ovir želi imeti Komisija samo en program, ki pokriva fazi pred- in postprodukcije s poudarkom na distribuciji na evropski ravni.

1.5 Posebni cilji programa v strnjeni obliki:

A) Predprodukcija

I- Pridobivanje in nadgradnja znanja in spretnosti v avdiovizualnem sektorju:

- a) okrepiti znanje in spretnosti evropskih strokovnjakov v avdiovizualnem sektorju,
- b) izboljšati evropsko dimenzijo pri dejavnostih usposabljanja.

II- Razvoj:

- a) podpreti projekte neodvisne produkcije,
- b) pomagati pri izdelavi finančnih načrtov za evropska produkcijska podjetja in projekte.

B) Postprodukcija

I- Distribucija:

- a) okrepiti evropski distribucijski sektor s spodbujanjem distributerjev k naložbam v koprodukcijo, pridobivanje in promocijo nenacionalnih evropskih filmov ter razvoj usklajene tržne strategije,
- b) izboljšati kroženje nenacionalnih evropskih filmov na evropskem in mednarodnih tržiščih,
- c) pospeševati nadnacionalno predvajanje avdiovizualnih del evropske neodvisne produkcije,
- d) podpirati digitalizacijo evropskih avdiovizualnih del,
- e) spodbujati kinematografe, naj izkoristijo možnosti, ki jih ponuja digitalna distribucija.

⁽¹⁾ Odločba Sveta 2000/821/ES z dne 20.12.2000, UL L 13 z dne 13.1.2001.

⁽²⁾ Sklep Evropskega Parlamenta in Sveta 163/2001/ES z dne 19.1.2001, UL L 26 z dne 27.1.2001.

⁽³⁾ COM(2003) 725 final z dne 24.11.2003 in COM(2003) 802 final z dne 18.12.2003.

⁽⁴⁾ SEC(2004) 955 z dne 14.7.2004.

II- Promocija:

- a) izboljšati kroženje evropskih avdiovizualnih del,
- b) evropski in mednarodni javnosti omogočiti boljši dostop do evropskih avdiovizualnih del,
- c) spodbujati skupne akcije med nacionalnimi organizacijami za promocijo filmov in avdiovizualnih programov,
- d) spodbujati promocijo evropske kinematografske in avdiovizualne dediščine.

C) Podpreti pilotne projekte na področjih, na katerih obstaja verjetnost, da bo nanje vplivala uvedba in uporaba novih informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

1.6 Komisija je v prilogi k predlogu natančno preučila posamezne operative cilje, jih nadalje razčlenila in za vsakega opredelila ukrepe, ki jih je treba sprejeti, načrt za izvedbo, potrebne instrumente in finančna sredstva, dodeljena vsakemu izmed njih. Med načini za izvajanje ukrepov velja izpostaviti ustanovitev mreže centrov MEDIA in predstavništva MEDIA, z dolgim seznamom pristojnosti in nalog.

1.7 Predlog se zaključuje z natančnim proračunom za 7 let izvajanja programa. Proračun za izvedbo programa znaša 1055 milijonov evrov in določa finančna sredstva, dodeljena posameznim načrtovanim dejavnostim in ukrepom.

2. Podlaga

2.1 Kot je bilo že omenjeno zgoraj, ta predlog sledi pristopu, ki so ga najprej privzeli programi MEDIA (1991-1995) ⁽⁵⁾, MEDIA II — Razvoj in distribucija (1996-2000) ⁽⁶⁾, MEDIA Plus ⁽⁷⁾, MEDIA — Programi usposabljanja ⁽⁸⁾, in MEDIA — Programi usposabljanja (2001-2005) ⁽⁹⁾, sedaj združeni v en sam program.

2.2 S tem v zvezi se velja spomniti glavnih ugotovitev iz mnenja, ki jih je v zvezi s temi programi sprejel EESO.

2.2.1 EESO je svoje mnenje o predlogih za programe MEDIA II — Programi usposabljanja (1996/2000) in MEDIA II — Razvoj in distribucija (1996/2000) ⁽¹⁰⁾ (COM(1994) 523 final) zaključil z opozorilom, da je treba „zmanjšati tveganje nesmotrne porabe sredstev“ in vnaprej določiti „kriterije, ki bodo

zagotovili kar največjo učinkovitost programov in njihovega financiranja“, ter da je treba tudi „bolje opredeliti vse kriterije in instrumente, ki lahko pripomorejo k natančni identifikaciji upravičencev do financiranja in zagotavljanju kar največje preglednosti“.

2.2.2 EESO v mnenju o predlogih programov MEDIA II — Programi usposabljanja (2001/2005) in MEDIA Plus — Razvoj, distribucija in promocija (2001-2005) ⁽¹¹⁾ (COM (1999/658 final) kljub siceršnji podpori predlogom Komisije obžaluje dejstvo, da ti predlogi niso „upoštevali dejstva, da si avdiovizualna industrija svoje veljave ni pridobila zgolj zaradi svoje poslovne dimenzije, temveč tudi zaradi svoje vloge promotorja nove kulture in demokratskih vrednot“.

2.2.3 Prav tako poudarja potrebo po „oceni učinkov, ki jih izvajanje (predlaganih ukrepov lahko) povzroči na področju dela“ in priporoča, da je treba dejavno spodbujati „večjo udeležbo žensk in zagotoviti njihovo boljšo zastopanost v tem sektorju“.

2.2.4 EESO tudi priznava, da je premalo spodbud za „vstop neodvisnih (evropskih) podjetij na trg“ in za „javni dostop do evropske avdiovizualne dediščine“ s pomočjo digitalizacije. Odbor je predlagal, da bi bilo smiselno razviti „pilotne projekte v okviru e-Evropske“, ter ob tem, ko je izrazil podporo pospeševanju podnaslavljanja in obžaloval skromnost dodeljenih sredstev, ponovno spregovoril o predlogu za ustanovitev Evropske agencije za informacijsko družbo, „ki bi bila v pomoč pri koordinaciji različnih pobud na področju multimedijske konvergenca“. Prav tako je Odbor pozdravil ustanovitev jamstvenega sklada kot načina podpore avdiovizualnemu sektorju ⁽¹²⁾.

2.2.5 EESO je v svojem mnenju o predlogih za uredbo in za sklep o razširitvi programov MEDIA — Programi usposabljanja in MEDIA Plus ⁽¹³⁾ (COM(2003) 188 final in COM(2003) 191 final) do leta 2006 kritiziral dejstvo, da Komisiji ni uspelo pravočasno predstaviti večletnih programov za avdiovizualni sektor in

- i. poudaril izstopajočo neenakost finančnih sredstev, dodeljenih predlaganim ciljem, zlasti v luči širitve,
- ii. priporočil, da se podpora v okviru programa bolj usmeri v podporo majhnih in srednje velikih podjetij, zlasti številnih mikropodjetij v tem sektorju, vključno z mehanizmi zasebnega financiranja in finančne podpore EIB kot npr. shemo „Avdiovizualno i2i: rast in avdiovizualno“,
- iii. poudaril pomen centrov MEDIA kot nacionalnih posrednikov za upravičence programa in
- iv. ponovno potrdil več strateških točk iz svojega mnenja z dne 27. 4. 2000.

⁽⁵⁾ Prim. Sklep Sveta 90/685/ES z dne 21.12.1990, UL L 380 z dne 31.12.1990.

⁽⁶⁾ Sklep Sveta 95/563/ES z dne 10.7.1995, UL L 321 z dne 30.12.1995.

⁽⁷⁾ Odločba Sveta 2000/821/ES z dne 20.12.2000, UL L 13 z dne 17. 1. 2001.

⁽⁸⁾ Sklep Sveta 95/564/ES z dne 22.12.1995, UL L 321 z dne 30.12.1995.

⁽⁹⁾ Sklep Evropskega parlamenta in Sveta 163/2001/ES z dne 19.1.2001, UL L 26 z dne 27.1.2001.

⁽¹⁰⁾ UL C 256 z dne 2.10.1995.

⁽¹¹⁾ UL C 168 z dne 16. 6. 2000.

⁽¹²⁾ UL C 204 z dne 15.7.1996.

⁽¹³⁾ UL C 10 z dne 14.1.2004.

2.3 Pri upoštevanju predloga, ki je sedaj v fazi analize, bo Odbor pregledal vsebino pripomb in priporočil z namenom, da preveri, do kakšne mere so bili le-ti upoštevani in ali so še vedno veljavni.

3. Splošne pripombe

3.1 EESO pozdravlja pobudo Komisije, ki v veliki meri upošteva vrsto predlogov in priporočil iz prejšnjih mnenj EESO.

3.2 Primer takšnega ravnanja je dejstvo, da je novi program MEDIA namenjen strukturni poenostavitvi ukrepov Skupnosti za avdiovizualni sektor, saj bo en sam enotni program za fazi predprodukcije in postprodukcije (MEDIA 2007) nadomestil sedanja dva (MEDIA Plus in MEDIA — Programi usposabljanja).

3.3 Novi program prav tako upošteva horizontalne prioritete, ki jih je poprej poudaril EESO, kot na primer:

- i. upoštevanje kulturne vrednosti evropske kinematografije in avdiovizualne dediščine v predlaganih ukrepih,
- ii. krepitev proizvodnih struktur majhnih in srednje velikih podjetij,
- iii. večje ravnotežje med državami z visoko produkcijsko zmogljivostjo in državami z manjšo produkcijsko zmogljivostjo ali omejenim jezikovnim območjem in slednjič,
- iv. potreba, da novi program upošteva tržni razvoj pri uporabi digitalne tehnologije,
- v. spodbujanje sinhroniziranja in podnaslavljanja v okviru distribucije in razširjanja evropskih avdiovizualnih del.

3.4 EESO tudi ugotavlja in obenem pozdravlja razumen in dobro urejen način priprave osnutka programa, še posebno pa način priprave priloge o proračunu in finančnih učinkih.

3.5 EESO nadalje ugotavlja, da Komisija v obrazložitenem memorandumu ni zmogla, kot je bil to sprva njen namen, podrobneje pretehtati vloge industrije, ki jo ima ta lahko v trajnostnem razvoju evropskega avdiovizualnega in kinematografskega sektorja kot pomembnega kanala za izražanje evropskega državljanstva in kulture. EESO vseeno meni, da je ključnega pomena, da so evropske kulturne vrednote vedno varovane in da sta v vseh avdiovizualnih medijih zagotovljena raznolikost in pluralizem; skrb za to mora biti sestavni del vseh pobud Komisije v okviru tega programa.

3.5.1 V tem okviru želi EESO Komisijo še posebej opozoriti na potrebo po okrepitvi pobud za preprečitev prevelike koncentracije v industriji, ki lahko škoduje pluralizmu in raznolikosti in ki bi se lahko izkazala za še bolj škodljivo pri uvajanju novih tehnologij, saj bi bilo to lahko pogubno za produkcijo in distribucijo. EESO želi tudi poudariti potrebo po zagotovitvi zaščite avtorskih pravic in boju proti piratstvu ter hkrati okrepiti sredstva za boj proti določenim protikonkurenčnim praksam.

3.5.2 Na enak način lahko EESO zgolj pozdravi sporočilo Komisije, ki sledi sporočilu o nekaterih pravnih vidikih glede kinematografskih in drugih avdiovizualnih del⁽¹⁴⁾ ter podpira sprejetje predloga priporočila, ki ga to (sporočilo) vsebuje, v Evropskem parlamentu in Sveta, kot je navedeno v prejšnjem mnenju⁽¹⁵⁾.

3.6 EESO meni, da bi vključitev opredelitve poglobitvenih konceptov, ki predstavljajo osnovo programa, v samo besedilo sklepa — zlasti kadar so ti koncepti posebno pomembni za sam program, kot na primer koncept neodvisnega producenta — olajšala razumevanje programa MEDIA 2007, kljub temu, da Odbor priznava, da takšne koncepte že vsebujejo drugi dokumenti Skupnosti in da so bile tradicionalno tovrstne opredelitve razložene v „smernicah“ za izvajanje programa.

3.7 Ob upoštevanju, da v predlogu za sklep, ki ga je predstavljal Komisija, obstajajo razlike med posameznimi jezikovnimi različicami, EESO močno priporoča, naj se ta odstopanja poiščejo in v končnih besedilih tudi uskladijo.

3.8 Slednjič, ob priznavanju, da na splošno ni bilo nikakršnih dodatnih pripomb glede finančnih sredstev, namenjenih predvidenim ukrepom, in njihove razporeditve po letih, EESO meni, da bi bilo treba upoštevati vse morebitne zaplete, ki bi nastali zaradi spodaj navedenih „posebnih pripomb“ in priporočila, da bi bilo treba pri vmesnem ocenjevanju resno razmisliti ali so dodeljena sredstva zadostna za doseg programskih ciljev v celoti.

4. Posebne pripombe

4.1 EESO ponovno opozarja na in potrjuje strateške razmisleke iz svojega mnenja z dne 24. septembra 2003⁽¹⁶⁾, saj je prepričan, da v predlogu za sklep Komisije še vedno niso dovolj zajeti nekateri vidiki, ki se nanašajo na potrebo, da novi program:

- zagotovi komplementarnost in skladnost z drugimi ukrepi Skupnosti za zagotovitev skupne strategije,

⁽¹⁴⁾ COM(2004) 171 final z dne 16.3.2004, UL C 123 z dne 30.4.2004.

⁽¹⁵⁾ UL C 74, 23.3.2005. Poročevalec: g.P. BRAGHIN.

⁽¹⁶⁾ Omenjenem v točki 2.2.5.

- nameni tehnološkemu razvoju, inovacijam in čezmejnemu kroženju posebno prednost,
- odločno podpre ustanovitev in razvoj sistema za zagotavljanje informacij ter spremljanje novih potreb in razvoja na avdiovizualnem trgu,
- doseže trajnostno izboljšanje dostopnosti evropske avdiovizualne dediščine javnosti z digitalizacijo in ustanavljanjem evropskih mrež, še zlasti za potrebe izobraževanja,
- zagotovi redna in sistematična ocenjevanja izvajanja programa z namenom, da se zagotovi najboljša možna poraba razpoložljivih finančnih sredstev in izpolnijo zahteve avdiovizualne industrije,
- stalno podpira razvoj pilotnih projektov, ki se ukvarjajo ne le s tehnološkimi, temveč tudi vsebinskimi vidiki in
- učinkovito promovira evropske filme po Evropi in svetu s sistematičnim informiranjem na festivalih.

4.2 EESO ponovno izraža svoje priporočilo iz mnenja z dne 15. septembra 2004 ⁽¹⁷⁾, da se večji poudarek nameni usposabljanju za nove tehnologije in novim potrebam glede zbiranja, katalogizacije, shranjevanja in restavriranja filmskih in televizijskih del, upravljanja s podatkovnimi bazami in standardiziranim metodam za shranjevanje del v digitalni obliki.

4.3 EESO meni, ker programski cilji vključujejo posebne spodbude za majhna in srednje velika podjetja, da bi se te spodbude morale bolje odražati v dodeljenih finančnih sredstvih, kar bi zagotovilo bolj učinkovito in usklajeno podporo; prav tako bi bila potrebna večja finančna sredstva za podporo uvajanja novih digitalnih tehnologij, tako v kinodvoranah kot na internetu, in za nove spodbude na področju tehnoloških inovacij.

4.4 V zvezi z upravljanjem programa MEDIA 2007 EESO ugotavlja, da je Komisija ravnokar ustanovila izvajalsko agencijo za upravljanje dejavnosti Skupnosti na področjih izobraževanja, avdiovizualnega in kulture ⁽¹⁸⁾ za obdobje od 1. januarja 2005 do 31. decembra 2008, z možnostjo spremembe ali razširitve nalog agencije v okviru nove generacije programov, ki bi tako vključevali upravljanje programa MEDIA 2007.

⁽¹⁷⁾ Omenjenem v točki 3.5.2.

⁽¹⁸⁾ Sklep Komisije z dne 14. januarja 2005 o ustanovitvi „Izvajalske agencije za izobraževanje, avdiovizualno in kulturo“ za upravljanje dejavnosti Skupnosti na področjih izobraževanja, avdiovizualnega in kulture z uporabo Uredbe Sveta (ES) št. 58/2003, UL L 24 z dne 27.1.2005, str. 35-38.

4.4.1 Vendar pa EESO, glede na dejstvo, da bo Komisija v skladu s točko 7 obrazložitenega memoranduma „za upravljanje programa pooblastila izvajalsko agencijo“, kar je ponovno zapisano v točki 5.3 priloge in točki „6.1.1 Finančne intervencije“, ki prav tako določa finančna sredstva za izvajalsko agencijo, in ko je preučil cilje in naloge omenjene agencije, kot so navedeni v členu 4 zgoraj omenjenega sklepa, poziva Komisijo, naj natančno in jasno navede kakšne bodo posebne odgovornosti te agencije za upravljanje programa MEDIA 2007 v skladu s točkami 4(2), 4(3) in 4(4) ter na kakšen način si bo delila pristojnosti z drugimi organi Skupnosti, odgovornimi za izvajanje, svetovanje ali vrednotenje programa MEDIA 2007 in/ali te pristojnosti prevzela.

4.4.2 Pozornost je zlasti treba posvetiti temu, da je treba izvajalski agenciji zagotoviti človeške vire, specializirane za to področje avdiovizualnega sektorja; sklep namreč tega nikjer ne omenja.

4.4.3 Pozornost bi bilo treba posvetiti tudi temu, da je pomembno, da agencija zagotovi ustrezno integrirano upravljanje programa, zlasti da se na ta način preprečijo bodisi pozitivni bodisi negativni spori glede pristojnosti med organi, vključenimi v oblikovanje strateških ciljev in upravljanja programa.

4.4.4 Prav tako bi moralo biti pojasnjeno, kateri organ oz. organi bodo prevzeli pristojnosti agencije v primeru, da sredi izvajanja programa ne bo več gotovo ali je še zmožna zagotavljati njegov nemoten in učinkovit potek brez alternativnih rešitev.

4.5 V zvezi s finančnimi določbami in zaradi tega, ker evropski avdiovizualni trg ostaja razdrobljen in se njegova kulturna raznolikost odraža v razpetosti med države z nizko stopnjo avdiovizualne produkcije in/ali omejenim jezikovnim območjem ter države z večjimi produkcijskimi zmogljivostmi ⁽¹⁹⁾, EESO meni, da lahko Komisija kljub omejitvam konkurenčnega prava pri določanju smernic programa upošteva realno situacijo v nekaterih državah članicah in na območjih, ki očitno niso zmogla v celoti razviti svoje avdiovizualne industrije.

⁽¹⁹⁾ Kot je poudarjeno v Poročilu Komisije o izvajanju in rezultatih vmesnega ocenjevanja programov MEDIA Plus in MEDIA – Programi usposabljanja (2001-2005) in ponovno v ugotovitvah poročila vmesnega ocenjevanja, predloženega Evropski komisiji (Poročilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: poročilo o izvajanju in vmesnih rezultatih programov MEDIA Plus in MEDIA – Programi usposabljanja (2001-2005) in o rezultatih pripravljanih ukrepov „Avdiovizualno i2i: rast in avdiovizualno“ COM (2003) 725 final z dne 24.11.2003. Poročilo z naslovom „Mid-term evaluation of the MEDIA Plus and MEDIA Training Programmes“, ki so ga pripravila podjetja APRIL/Media Consulting Group/SECOR. Glede pozitivne diskriminacije glej točko 4(7) povzetka: The European added value of MEDIA for countries with a low production capacity and a restricted linguistic area).

4.6 Na področju komunikacije EESO povsem podpira strateško odločitev Komisije, da podpre neodvisne pristojnosti centrov MEDIA in predstavništva MEDIA, kot je določeno v točki „2.2 Centri MEDIA in predstavništva MEDIA“ v prilogi k temu sklepu. EESO zato predlaga, da Komisija besedilo člena 12 uskladi z širšim spektrom nalog, naštetih v prej omenjeni točki priloge ⁽²⁰⁾, in zagotovi primerno financiranje centrov MEDIA, da bi lahko nemoteno izvajali svoje naloge.

4.7 Odbor tudi poudarja potrebo po tem, da se v členu 13(2) predloga eksplicitno navede obveznost Komisije, da zagotovi skladnost in komplementarnost med programom MEDIA 2007 ter programi in dejavnostmi, ki se v avdiovizualnem

sektorju izvajajo v okviru sodelovanja Skupnosti s tretjimi državami in s pristojnimi mednarodnimi organizacijami, kakor določa člen 9(2) Sklepa Sveta z dne 20. decembra 2000 o programu MEDIA Plus ⁽²¹⁾.

4.8 EESO meni, da bi bilo glede na predvideni čas trajanja programa (7 let) in način, kako se ponavadi razvijajo trgi in tehnologije, smiselno spremeniti urnik ocenjevanj, določen v členu 14(3) sklepa in med drugim na zgodnejši čas premakniti prvo poročilo vmesnega ocenjevanja rezultatov ter kvalitativnih in kvantitativnih vidikov izvajanja programa. Tako bi se ugotovitve tega ocenjevanja lahko še vedno uporabile pri morebitnem ponovnem določanju operativnih ciljev in ukrepov za njihovo uresničevanje.

V Bruslju, 6. aprila 2005

Predsednica Evropskega ekonomsko-socialnega
odbora
Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁰⁾ Odbor je prepričan, da bi obravnavani predlog za sklep s tem amandmajem pridobil na preglednosti in pravni varnosti.

⁽²¹⁾ UL L 13 z dne 17.1.2001, str.34.